

Kandydaci na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w wyborach samorządowych w przeprowadzonych w latach 2014 i 2018.

Porównanie wybranych aspektów: poziomu wykształcenia, wieku oraz płci.

Opracowanie wyników:

dr Łukasz Ziarko

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny,

Uniwersytet Łódzki

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego

Spis treści

1 Wprowadzenie.....	3
2 Wybory samorządowe w roku 2014.....	3
2.1 Kandydaci na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.....	3
2.2 Wyniki wyborów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.....	6
3 Wybory samorządowe w roku 2018.....	9
3.1 Kandydaci na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.....	9
3.2 Wyniki wyborów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.....	12
4 Wnioski.....	20
5 Spis tabel i rysunków.....	21

1. Wprowadzenie

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie wybranych informacji o kandydatach którzy ubiegali się o objęcie mandatu na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz kandydatach którzy uzyskali mandaty w wyborach samorządowych przeprowadzonych w latach 2014 i 2018. Badanie koncentruje się na analizie wybranych cech kandydatów w przekroju płci. Źródłem danych dla przedmiotowej analizy były zbiory danych Państwowej Komisji Wyborczej zawierające informacje demograficzne o kandydatach na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta biorących udział w dwóch ostatnich wyborach samorządowych¹. Pierwsza część opracowania poświęcona jest wyborom samorządowym, które odbyły się w roku 2014, a druga - wyborów z roku 2018. W części drugiej uwzględniono porównanie analizowanych cech w ujęciu obu wydarzeń.

2. Wybory samorządowe w roku 2014

Niniejszy rozdział poświęcony jest omówieniu wybranych cech osób ubiegających się o mandat wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w wyborach samorządowych, które miały miejsce w roku 2014. W kolejnych jego częściach scharakteryzowane zostaną grupy kandydatów wyznaczone rodzajem urzędu, poziomu wykształcenia oraz wieku. Główną cechą różnicującą badane grupy będzie płeć.

2.1 Kandydaci na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta

Do wyborów w roku 2014 stanęło łącznie 8029 kandydatów do objęcia urzędu wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. W tej grupie 6717 osób stanowili mężczyźni (83,7%), a 1312 – kobiety (16,3%). W przekroju rodzaju urzędu, obie grupy kandydatów charakteryzowały się zbliżoną strukturą. Nieco ponad połowa kobiet i mężczyzn (odpowiednio $n = 741$ i $n = 3709$) ubiegała się o mandat wójta, a ok. jednej trzeciej - o objęcie urzędu burmistrza ($n = 482$ i $n = 2478$). Odsetek mężczyzn w wyścigu o fotel prezydenta miasta był nieco wyższy (7,9%; $n = 530$), niż w przypadku pań (6,8%; $n = 89$). Wśród kobiet i mężczyzn dominowały osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (kobiety: $n = 1172$, mężczyźni: $n = 5476$). Zróżnicowanie obu grup kandydatów z uwagi na przedmiotową cechę było wyższe wśród kandydatów – mężczyzn. Porównanie rozkładów częstości obu grup wskazuje, że średnio rzecz ujmując, kandydatki cechowały się wyższym poziomem wykształcenia, niż kandydaci. Odsetek kobiet z wyższym wykształceniem (89,3%; $n = 1172$), był wyższy niż odsetek mężczyzn (81,5%; $n = 5476$). Średni wiek kandydatów i kandydatek oscylował wokół 49 lat (kobiety – 48,3 roku, mężczyźni – 49,7 roku). W przypadku kandydatek największa grupa osób charakteryzowała się wiekiem w przedziale od 50 do 54 lata ($n = 293$), natomiast w wśród mężczyzn – od 55 do 59 lat ($n = 1400$).

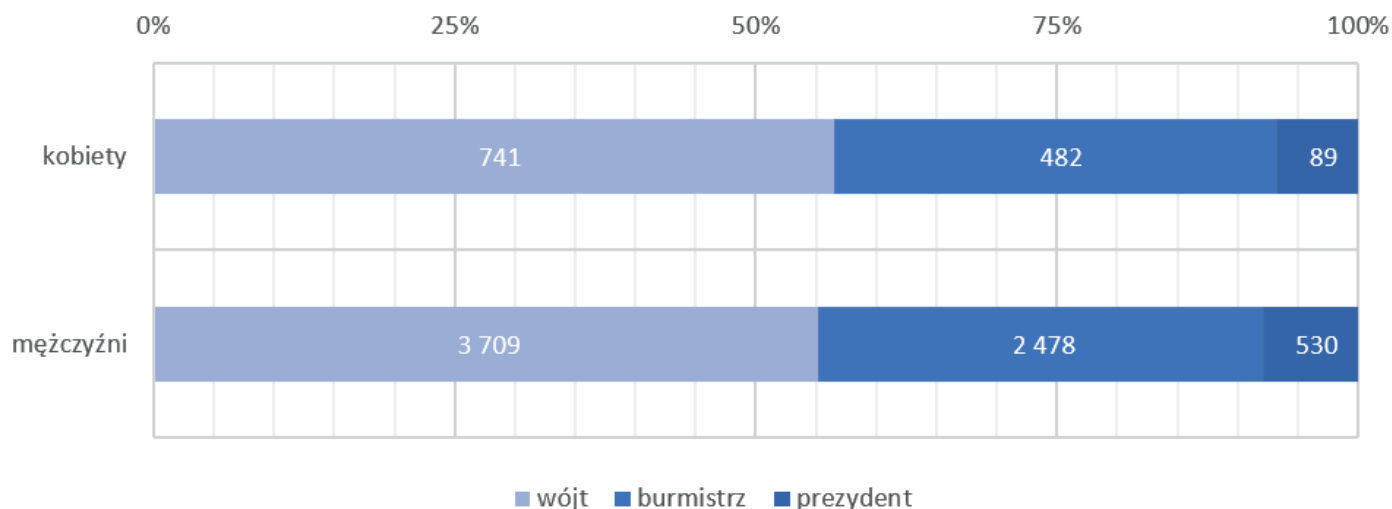
Tabela 1. Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2014

Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	741	3 709
burmistrz	482	2 478
prezydent	89	530
suma	1 312	6 717

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

¹ Państwowa Komisja Wyborcza, Wybory samorządowe 2014, źródło: <https://samorzad2014.pkw.gov.pl/> oraz Wybory samorządowe 2018; źródło: <https://wybory2018.pkw.gov.pl/>

Rysunek 1. Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2014

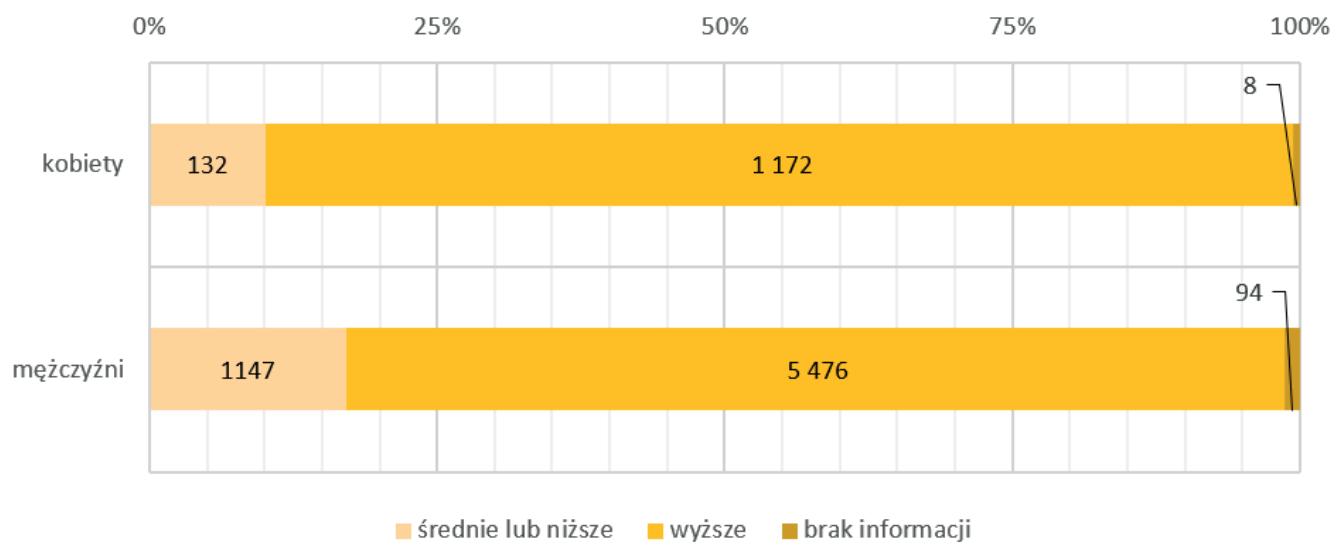
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 2. Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia – wybory 2014

Poziom wykształcenia	Kobiety	Mężczyźni
podstawowe	0	9
zawodowe	2	75
średnie	130	1 063
wyższe	1 172	5 476
brak informacji	8	94
suma	1 312	6 717

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 2. Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia – wybory 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 3 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku – wybory 2014

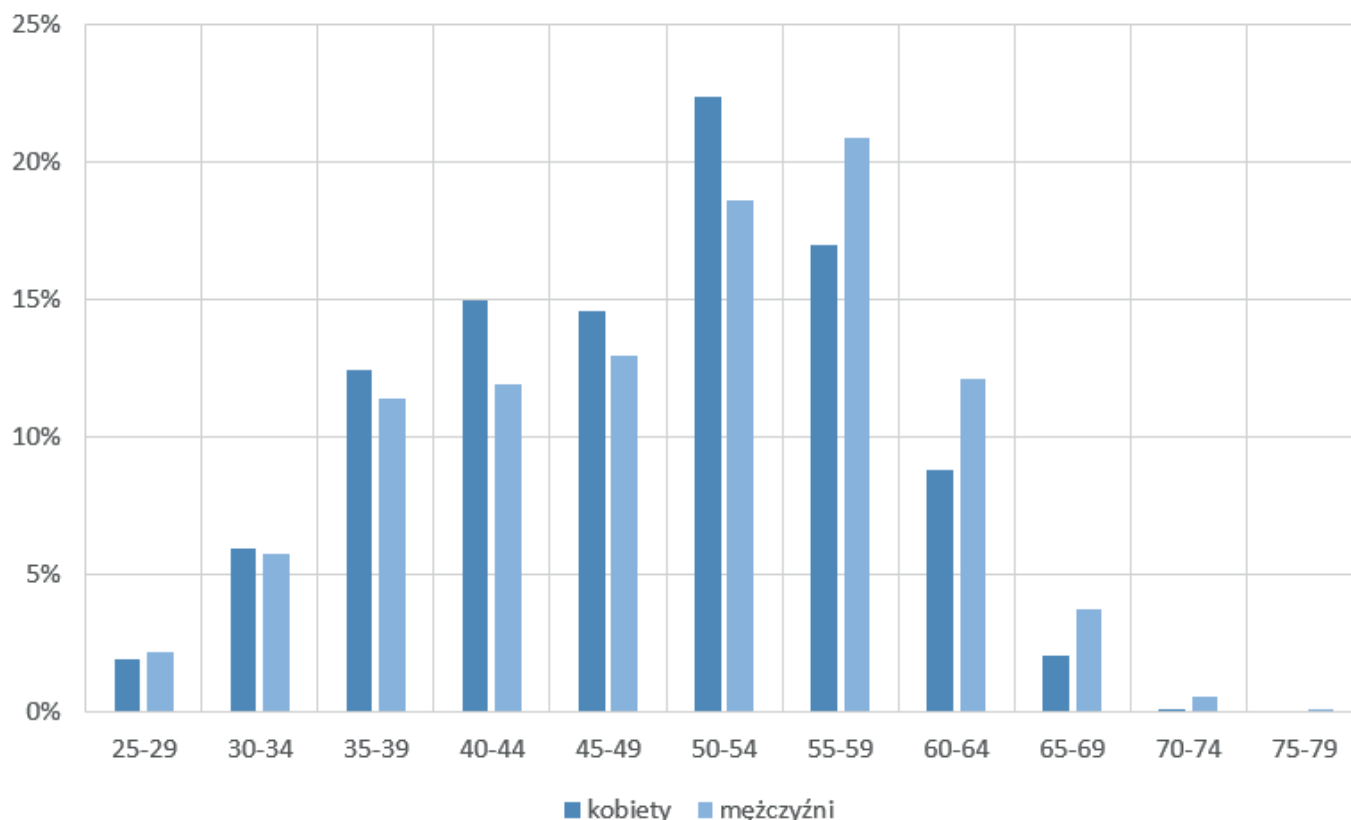
Wiek w latach	Kobiety	Mężczyźni
25-29	25	146
30-34	78	388
35-39	163	763
40-44	196	800
45-49	191	870
50-54	293	1 249
55-59	223	1 400
60-64	115	812
65-69	27	250
70-74	1	36
75-79	0	3
suma	1 312	6 717

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Obie populacje różnią się pod względem struktury w przekroju grup wiekowych. Wśród kandydatek wyższą liczebnością charakteryzowały się grupy między 30 a 54 rokiem życia. Z kolei stosunkowo wyższym udziałem

mężczyzn charakteryzowały się grupy kandydatów najmłodszych (25 – 29 lat) oraz najstarszych (powyżej 55 roku życia).

Rysunek 3 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku – wybory 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

2.2 Wyniki wyborów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta

Po dwóch turach głosowania w wyborach w roku 2014, mandaty uzyskało 2 475 kandydatów i kandydatek, w tym 266 kobiet (10,7% mandatów) oraz 2 209 mężczyzn (89,3% mandatów). Liczba zdobytych mandatów rozłożyła się proporcjonalnie do liczby zgłoszonych kandydatur. Odsetek kandydatek, które uzyskały mandat wójta (63,9%, n = 170) był nieco wyższy, niż w przypadku mężczyzn (63,1%, n = 1 393). Taki sam odsetek mężczyzn i kobiet otrzymał mandat burmistrza (odpowiednio 31,6% i 32,7%) W odniesieniu do urzędu prezydenta miasta zależność była odwrotna – spośród kobiet mandat zdobyło 4,5% kandydatek (n = 12), natomiast wśród mężczyzn: 4,3% (n = 94).. Skuteczność ubiegania się o mandat wójta, burmistrza lub prezydenta miasta była wyższa w grupie kandydatek. Od-

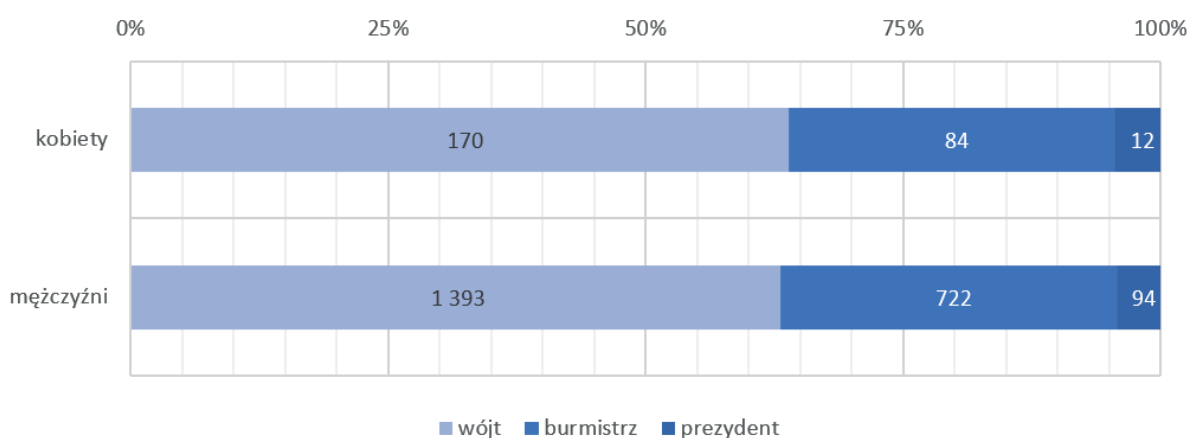
setek startów w kampanii wyborczej, jakie zakończyły się sukcesem wyniósł: w przypadku urzędu wójta - 23%, burmistrza – 17% a prezydenta miasta – 13%. W grupie mężczyzn, wartości wskaźników dla urzędu wójta, burmistrza i prezydenta miasta wyniosły odpowiednio 38%,29% i 18%. Struktura badanej grupy w przekroju wykształcenia zasadniczo odpowiada strukturze kandydatów prezentowanej w poprzedniej części opracowania. W obu grupach dominowały osoby posiadające wykształcenie wyższe. Wśród kobiet stanowiły one 95,9% (n = 255), zaś w przypadku mężczyzn – 88,1% (n = 1 947). Wszystkie kandydatki legitymowały się wykształceniem przynajmniej średnim, podczas kiedy w przypadku mężczyzn, wśród zwycięzców w biegu wyborczym znaleźli się również kandydaci deklarujący posiadanie wykształcenia podstawowego (n = 2) lub zawodowego (n =5).

Tabela 4 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014

Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	170	1 393
burmistrz	84	722
prezydent	12	94
suma	266	2 209

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 4 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 5 Odsetek osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014

Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	23%	38%
burmistrz	17%	29%
prezydent	13%	18%

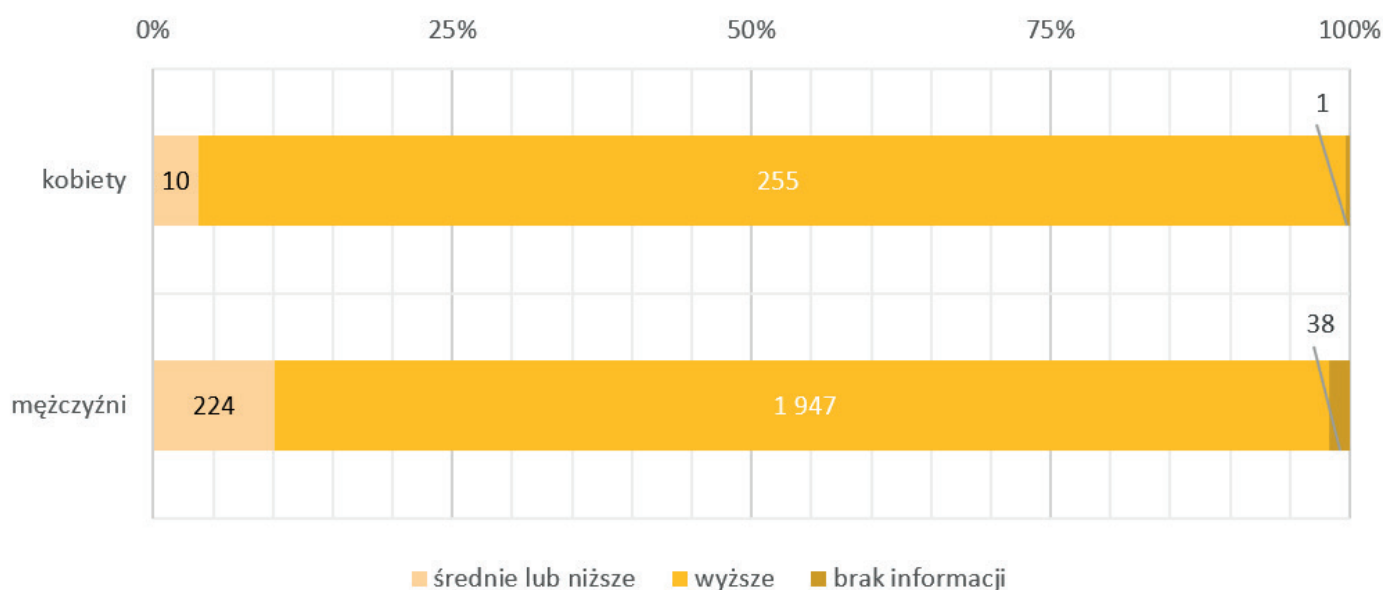
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 6 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia– wybory 2014

Poziom wykształcenia	Kobiety	Mężczyźni
podstawowe	0	2
zawodowe	0	5
średnie	10	217
wyższe	255	1 947
brak informacji	1	38
suma	266	2 209

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 5 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia– wybory 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Średni wiek kobiet, które uzyskały mandat wyniósł 49,8 lat, natomiast w przypadku mężczyzn był wyższy o niemal dwa lata: 50,1lat. Wartość ta odpowiada średniej wieku kandydatów. Wśród kobiet, najliczniej reprezentowana była grupa charakteryzująca się wiekiem z przedziału od 55 a 59 lat (n =74), zaś u mężczyzn: między 55 a 59 rokiem życia (n = 489). Przeciętny, niższy wiek kobiet widoczny

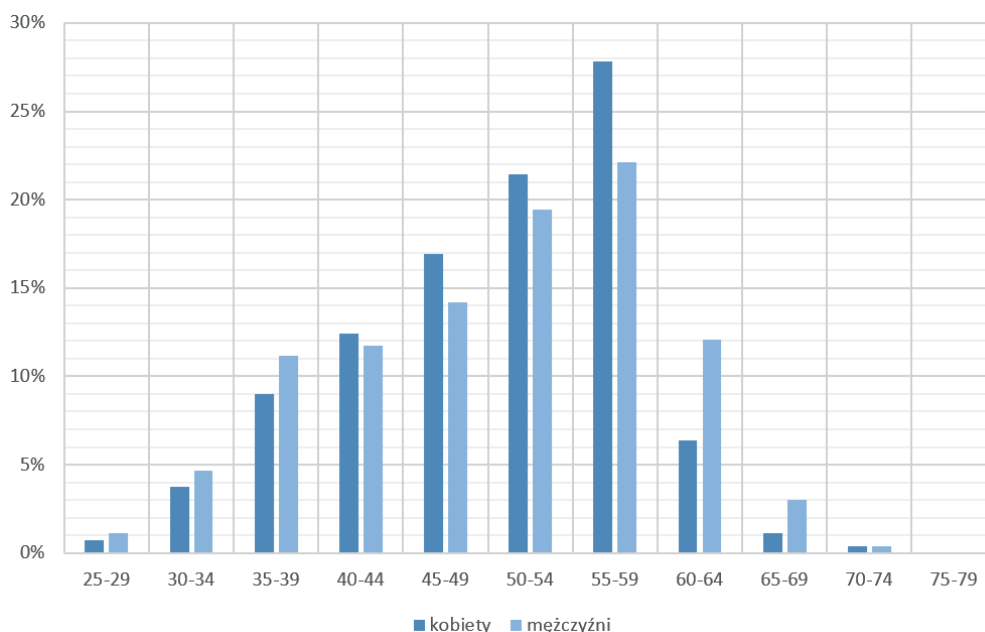
jest również w strukturze liczby osób w ujęciu grup wieku. Wśród osób, które uzyskały mandat przed 34 rokiem życia, odsetek kobiet (4,5%) i mężczyzn (5,8%) jest wyrównany. Z kolei różnice między obiema grupami widoczne są w kolejnych przedziałach wiekowych. W grupach między 35 a 59 lat mandat zdobyło proporcjonalnie kobiet, zaś powyżej 60 lat – proporcjonalnie więcej mężczyzn.

Tabela 7 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2014

Wiek w latach	Kobiety	Mężczyźni
25-29	2	25
30-34	10	103
35-39	24	247
40-44	33	259
45-49	45	314
50-54	57	430
55-59	74	489
60-64	17	267
65-69	3	66
70-74	1	8
75-79	0	1
suma	266	2 209

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 6 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2014

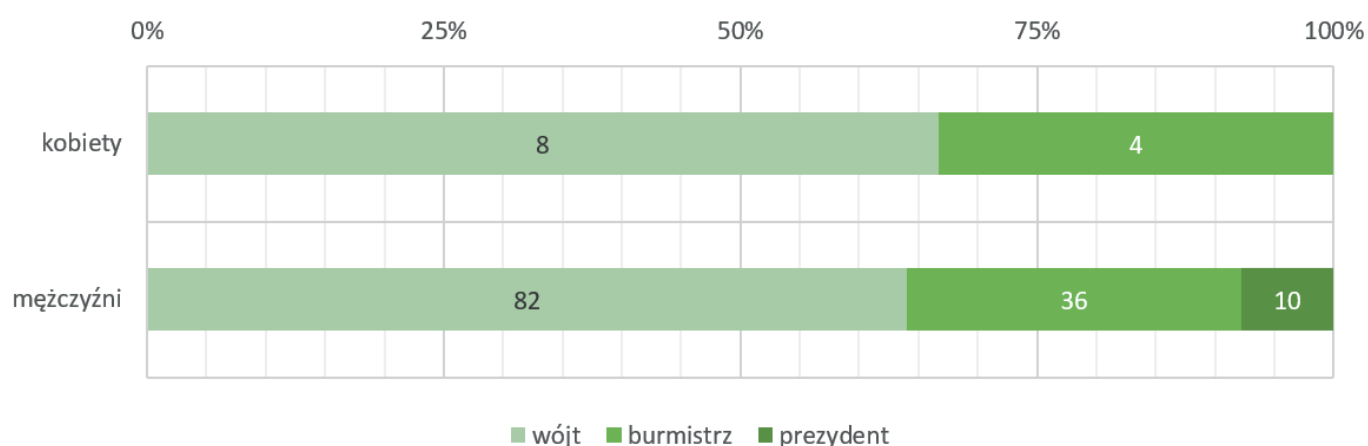
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 8 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2014

Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	8	82
burmistrz	4	36
prezydent	0	10
suma	12	128

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 7 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Grupa kandydatów, którzy zdobyli mandaty przed 35 rokiem życia liczy łącznie 140 osoby. Jej struktura w przekroju płci odzwierciedla strukturę grupy. Zdecydowaną większość osób stanowili mężczyźni ($n = 128$; 91,4%). Badanie rozkładu wyników w tym przedziale wiekowym wskazuje, że kobiety i mężczyźni zdobyli proporcjonalnie część mandatów wójta (po ok. 65% kandydatów). Różnice są natomiast widoczne w przypadku pozostałych dwóch urzędów – burmistrza i prezydenta miasta, przy czym mandat prezydenta miasta uzyskali wyłącznie mężczyźni.

3. Wybory samorządowe w roku 2018

Niniejszy rozdział poświęcony jest omówieniu wybranych cech osób ubiegających się o mandat wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w wyborach samorządowych w roku 2018. W kolejnych jego częściach przedstawione

zostaną informacje analogiczne do prezentowanych w części poświęconej wyborom z 2014 roku.

3.1 Kandydaci na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

W wyborach w roku 2018 wystartowało 6 958 kandydatów. W stosunku do wyborów z 2014 roku, liczba osób zainteresowanych uzyskaniem mandatu wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zmniejszyła się o 13,3% (spadek liczby kandydatów o 1 071 osób). Wśród ogółu kandydatów kobiety stanowiły 18,3% ($n = 1 276$). Choć nominalne liczba kandydatek względem poprzednich wyborów spadła o 36, to z uwagi na niższą liczbę zainteresowanych objęciem mandatu, udział kobiet w łącznej liczbie kandydatów wzrósł o 2 pp.

Tabela 9 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2018

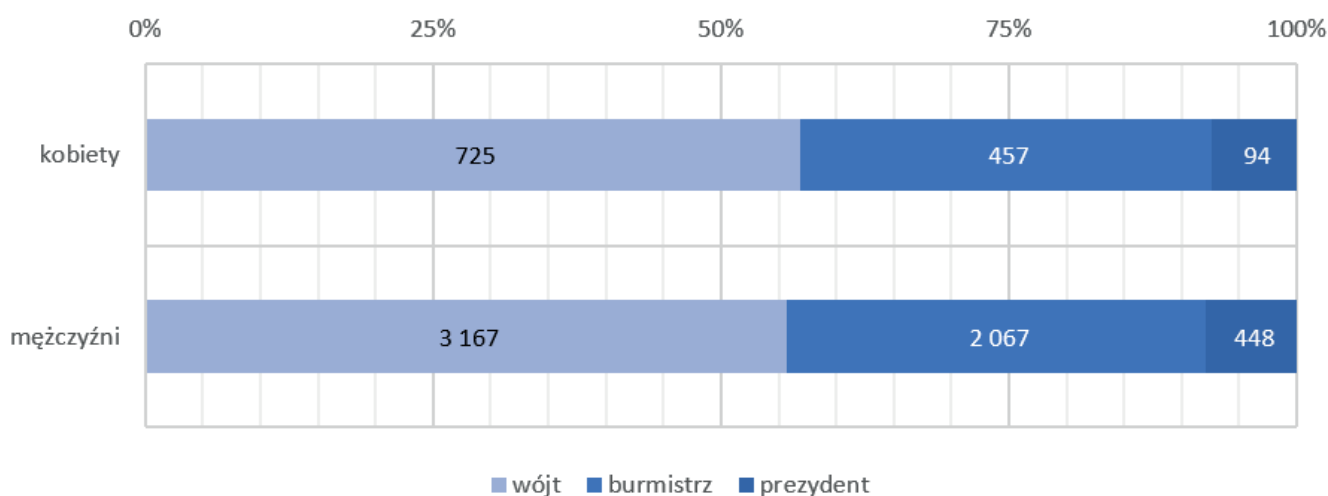
Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	725	3 167
burmistrz	457	2 067
prezydent	94	448
suma	1 276	5 682

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Struktura kandydatów w wyborach z roku 2018 była w obu grupach bardziej wyrównana, niż w roku 2014. Proporcjonalnie więcej kobiet ubiegało się o mandat prezydenta miasta (zmiana o 0,5 pp. z 6,8% na 7,4%), a mniej – burmistrza (zmiana o 1 pp. z 36,8% na 35,8%). Podobnie jak w poprzednich wyborach, dominującym poziomem

wykształcenia w obu grupach kandydatów było wykształcenie wyższe. Wśród kandydatek, dyplomem uczelni wyższej legitymowało się 1 165 osób (91,3% grupy kobiet), zaś wśród kandydatów: 4 847 osób (85,3% grupy mężczyzn). W stosunku do wyborów z 2014 roku wzrósł odsetek osób z wykształceniem wyższym.

Rysunek 8 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2018

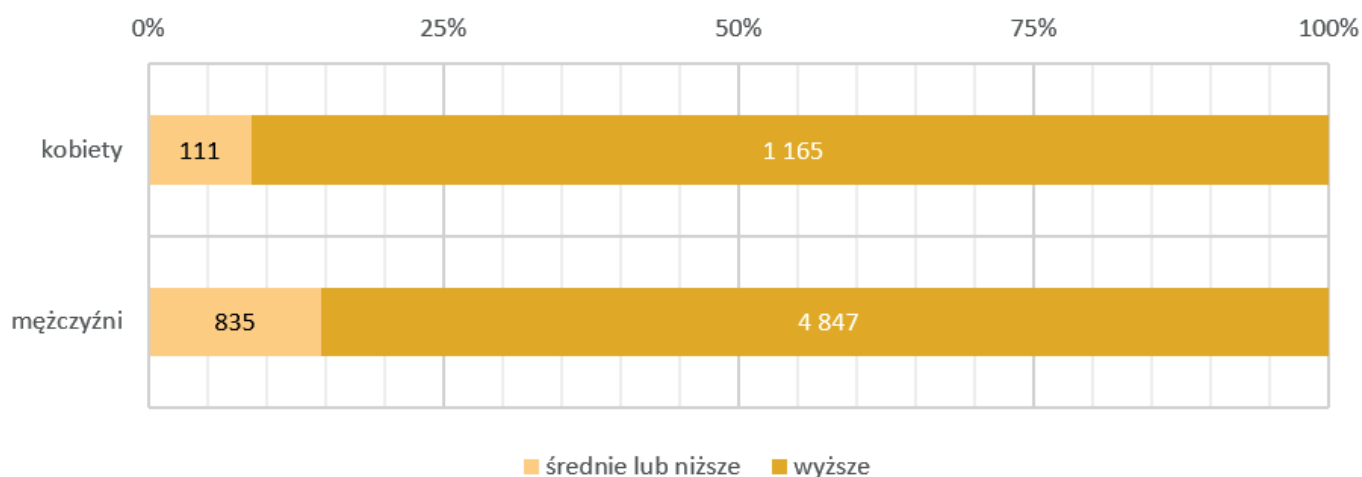
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 10 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia – wybory 2018

Poziom wykształcenia	Kobiety	Mężczyźni
podstawowe	2	4
zawodowe	3	75
średnie	106	756
wyższe	1 165	4 847
suma	1 276	5 682

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 9 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomie wykształcenia – wybory 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Średnia wieku kandydata na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta wyniosła 48,9 roku. Przeciętny wiek kandydatek był równy 48,2 lata (wzrost względem wyborów z 2014 roku o nieco ponad 2 miesiące), a kandydatów: 49,1 roku (spadek o niemal 6 miesięcy). Dominujący wśród kandydatek wiek wyznaczony został przedziałem od 40 do 44 lat (n = 251) zaś wśród mężczyzn, najbardziej

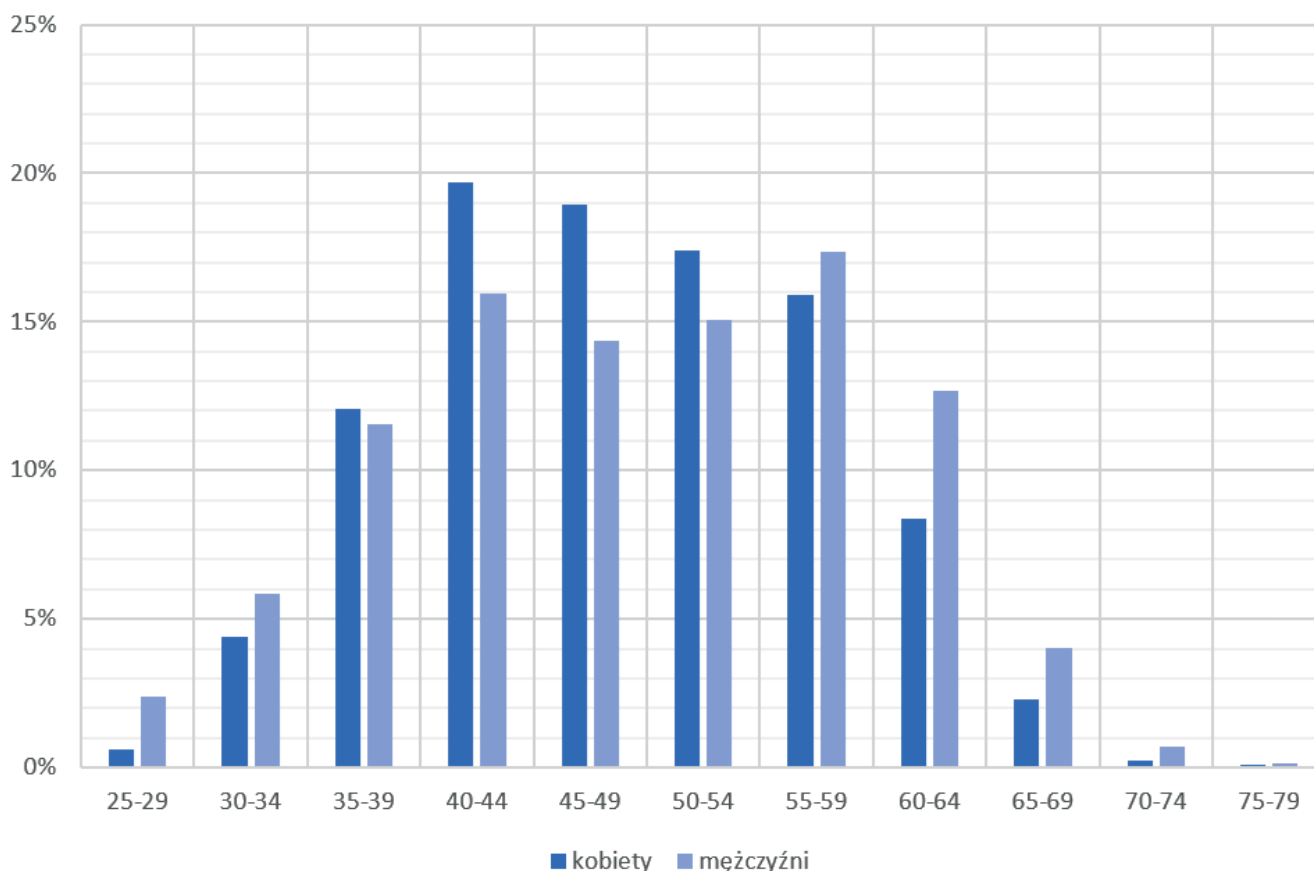
liczną grupę stanowili ponownie kandydaci w wieku między 55 a 59 lat (n = 985). Wyraźna zmiana w tym zakresie dotyczy grupy kobiet – w porównaniu do wyborów z 2014 roku, dominującą pod względem odsetka kandydatek stała się grupa o 5 lat młodsza (zmiana z przedziału 50-54 lat). W przypadku mężczyzn nie wystąpiła żadna zmiana w ujęciu dominującej grupy wiekowej wśród kandydatów

Tabela 11 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku - wybory 2018

Wiek w latach	Kobiety	Mężczyźni
25-29	8	136
30-34	56	331
35-39	154	656
40-44	251	906
45-49	242	815
50-54	222	857
55-59	203	985
60-64	107	721
65-69	29	229
70-74	3	39
75-79	1	7
suma	1 276	5 682

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 10 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku - wybory 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

3.2 Wyniki wyborów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta

Wybory na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w roku 2018 zakończyły się udzieleniem 2475 mandatów. Spośród 1 276 kobiet mandat uzyskało 298 osób, co stanowi blisko 25% łącznej liczby kandydatek. Z porówna-

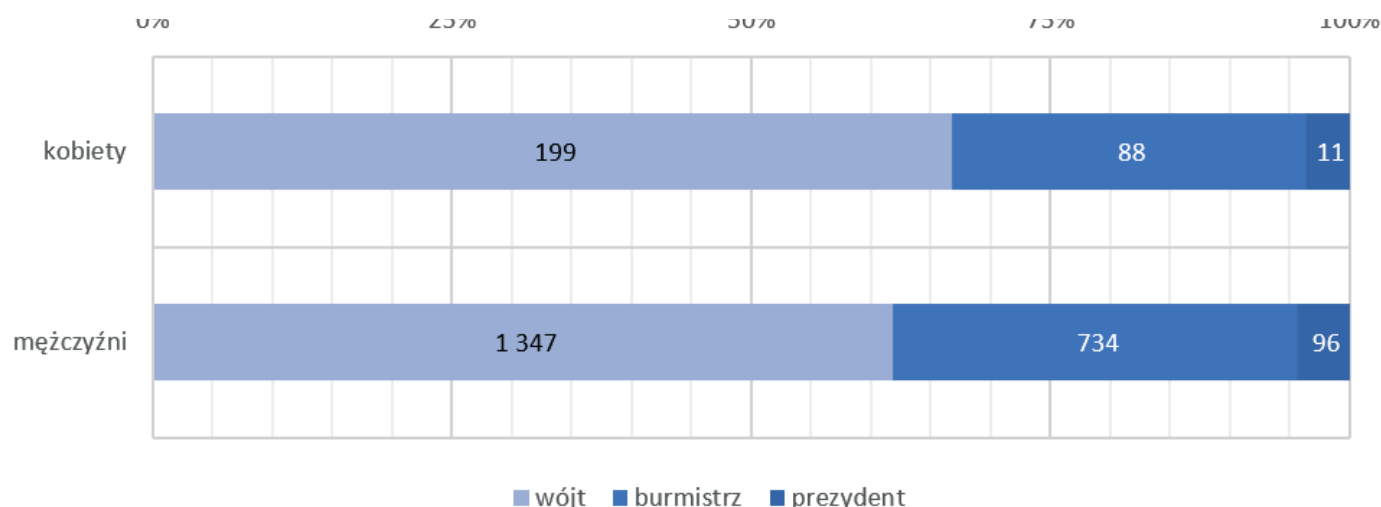
nia obu grup wynika, że kobiety uzyskały proporcjonalnie więcej mandatów wójta (66,8% biorących udział w wyborach), niż mężczyźni (61,9%). W pozostałych dwóch rodzajach urzędów, kobiety były reprezentowane stosunkowo rzadziej: w przypadku burmistrza – 29,5% (n = 88) wobec 33,7% mężczyzn (n = 734), natomiast prezydenta miasta – 3,7% (n = 11), wobec 4,4% mężczyzn (n = 96).

Tabela 12 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2018

Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	199	1 347
burmistrz	88	734
prezydent	11	96
suma	298	2 177

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 11 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

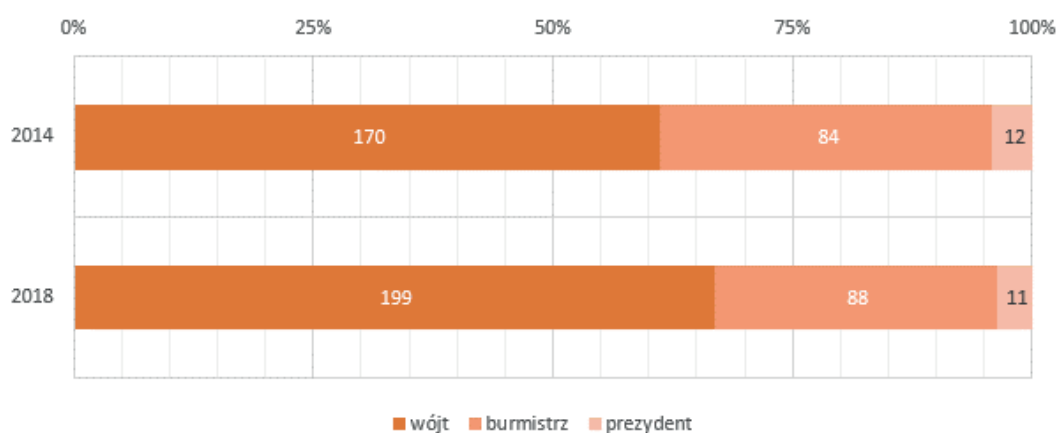
Podobny wniosek płynie również z porównania wyników uzyskanych przez kandydatki w analizowanych wyborach. W rozstrzygnięciu wyborów z 2018 roku stosunkowo więcej kobiet objęło urzędy wójtów (wzrost z 63,9%; n = 170 na 66,8%; n = 199), niż burmistrzów (spadek z 31,6%; n = 84 na 29,5%; n = 88), czy prezydentów miast (spadek z 4,5%; n = 12 na 3,7%; n = 11)..

Tabela 13 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju rodzaju urzędu– wybory 2014 i 2018

Rodzaj urzędu	2014	2018
wójt	170	199
burmistrz	84	88
prezydent	12	11
suma	266	298

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 12 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju rodzaju urzędu– wybory 2014 i 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Pozytywny rezultat wyborów na stanowisko wójta odnotowało 27% spośród oraz 43% mężczyzn ubiegających się o ten urząd. W przypadku mandatów burmistrza i prezydenta miasta, odsetki te wyniosły odpowiednio 19% i 36% oraz 12% i 21%. Porównanie wyników kobiet w ujęciu kolejnych dwóch wyborów wskazuje, że odsetek kandydatek, które odniosły zwycięstwo urzędu wójta o 3pp. oraz burmistrza – 2 pp. W grupie kandydatek na prezydenta miasta, skuteczność startu w kampanii wyborczej zmniejszy-

ła się o 1 pp w każdym z trzech rodzajów urzędu. Wśród zwycięzców wyborów w roku 2018, osoby z wykształceniem wyższym dominowały zarówno w grupie kobiet (n = 284; 95,3% ogółu kandydatek, które zdobyły mandat), jak i mężczyzn (n = 1 978; 90,9%). Kandydatki legitymowały się wykształceniem co najmniej średnim. Grupa mężczyzn była pod tym względem bardziej zróżnicowana, choć osoby legitymujące się wykształceniem zawodowym lub podstawowym stanowiły jej niewielki odsetek (n = 8; 0,32%)

Tabela 14 Odsetek osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018

Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	27%	43%
burmistrz	19%	36%
prezydent	12%	21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 15 Odsetek kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju lat i rodzaju urzędu– wybory 2014 i 2018

Rodzaj urzędu	2014	2018
wójt	23%	27%
burmistrz	17%	19%
prezydent	13%	12%

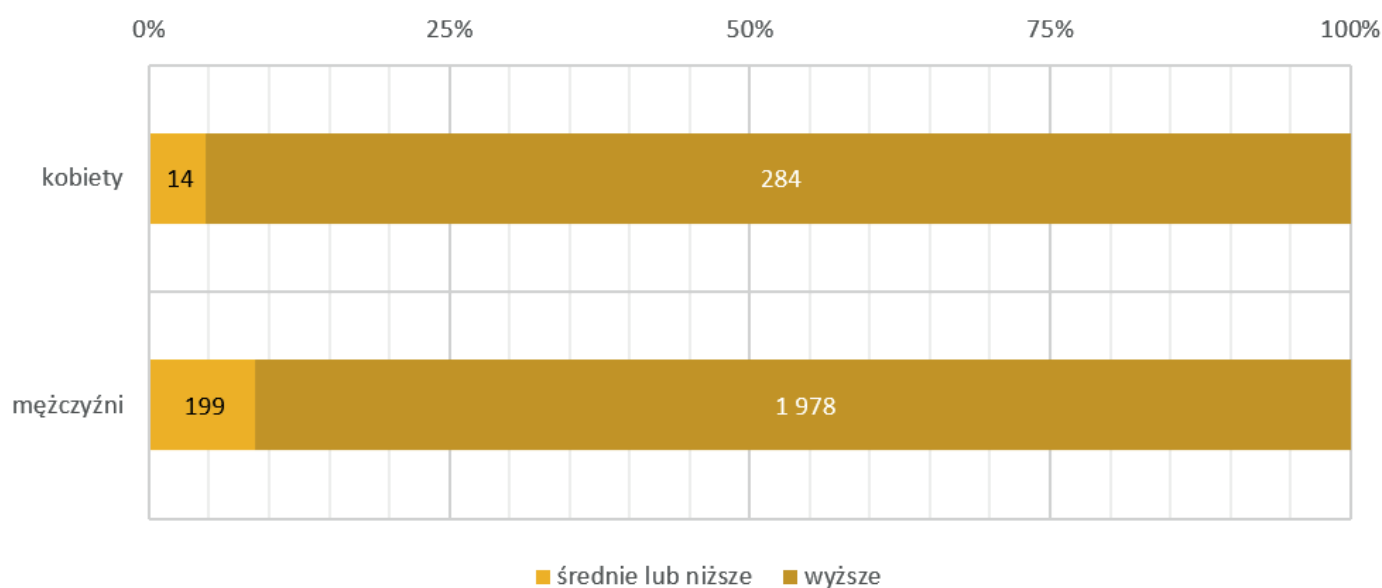
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 16 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia– wybory 2018

Poziom wykształcenia	Kobiety	Mężczyźni
podstawowe	0	1
zawodowe	0	7
średnie	14	191
wyższe	284	1 978
suma	298	2 177

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 13 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomowi wykształcenia – wybory 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Porównując grupy kandydatek, które uzyskały mandat w obu wyborach, odsetek osób z wykształceniem wyższym pozostaje stabilny. W wyborach przeprowadzonych w roku 2014 i 2018 wyniósł on 95,9% (odpowiednio $n = 255$ i $n = 284$). Odnosząc się do wieku kandydatów – zwycięzców w wyborach w 2018 roku, wśród mężczyzn dominującą grupą stanowią osoby między 55 a 59 rokiem życia (n

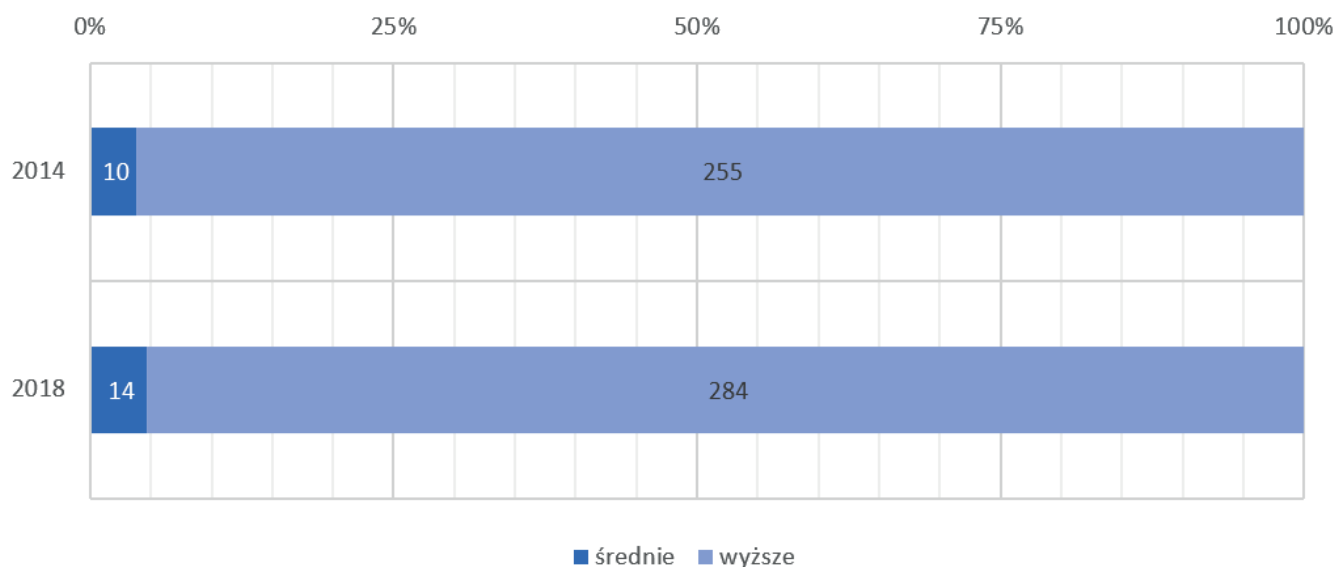
$= 422$; 19,6%). W przypadku kobiet nie można wyróżnić grupy dominującej, lecz można wskazać stosunkowo wyrównane liczebności przedziałów 45 - 59 lat ($n = 63$; 21,1%), 50 - 45 lata ($n = 59$; 19,8%) oraz 55 - 59 lat ($n = 63$; 21,1%).

Tabela 17 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta według poziomu wykształcenia – wybory 2014 i 2018

poziom wykształcenia	2014	2018
średnie	10	14
wyższe	255	284
suma	265	298

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 14 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju poziomu wykształcenia– wybory 2014 i 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 18 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2018

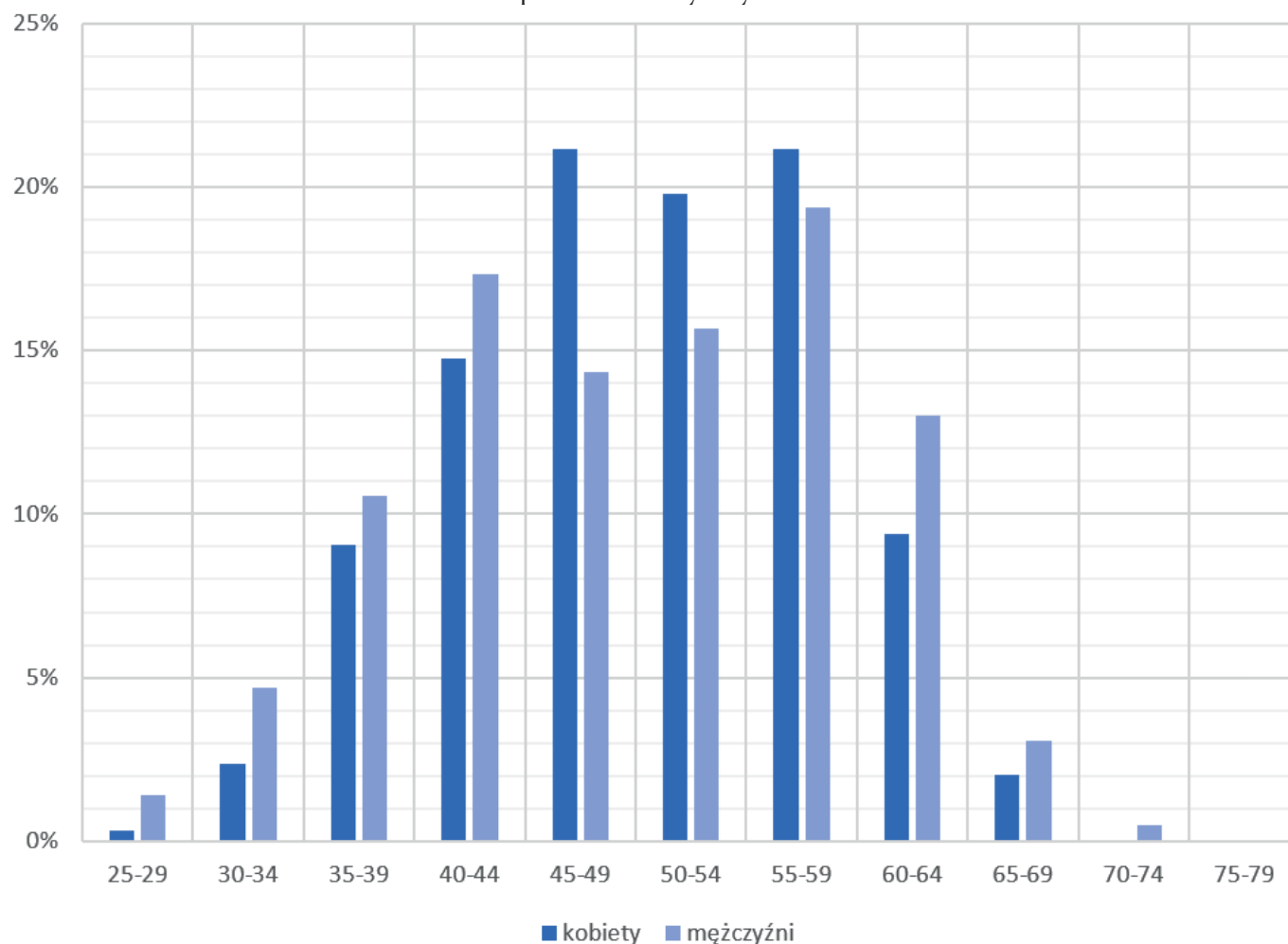
Wiek w latach	Kobiety	Mężczyźni
25-29	1	31
30-34	7	102
35-39	27	230
40-44	44	377
45-49	63	312
50-54	59	341
55-59	63	422
60-64	28	283
65-69	6	67
70-74	0	11
75-79	0	1
suma	298	2 177

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Dodatkowo warto wskazać, że w grupach kandydatów najmłodszych (do 39 roku życia) oraz najstarszych (powyżej 60 lat) stosunkowo więcej mandatów zdobyli mężczyźni. Natomiast w przedziale środkowym, wyznaczonym wiekiem między 45 a 59 lat, proporcjonalnie więcej mandatów zdobyły kobiety (62,1% kobiet, n = 185 i 49,4%

mężczyzn; n = 1 075). W porównaniu do wyborów z roku 2014, obraz grupy kandydatek z perspektywy wieku uległ zmianie. W szczególności widoczny jest zdecydowanie niższy odsetek osób w wieku do 40-49 lat: – 35,9% (n = 107) w 2018 wobec 29,3% (n = 78) w 2014.

Rysunek 15 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku- wybory 2018

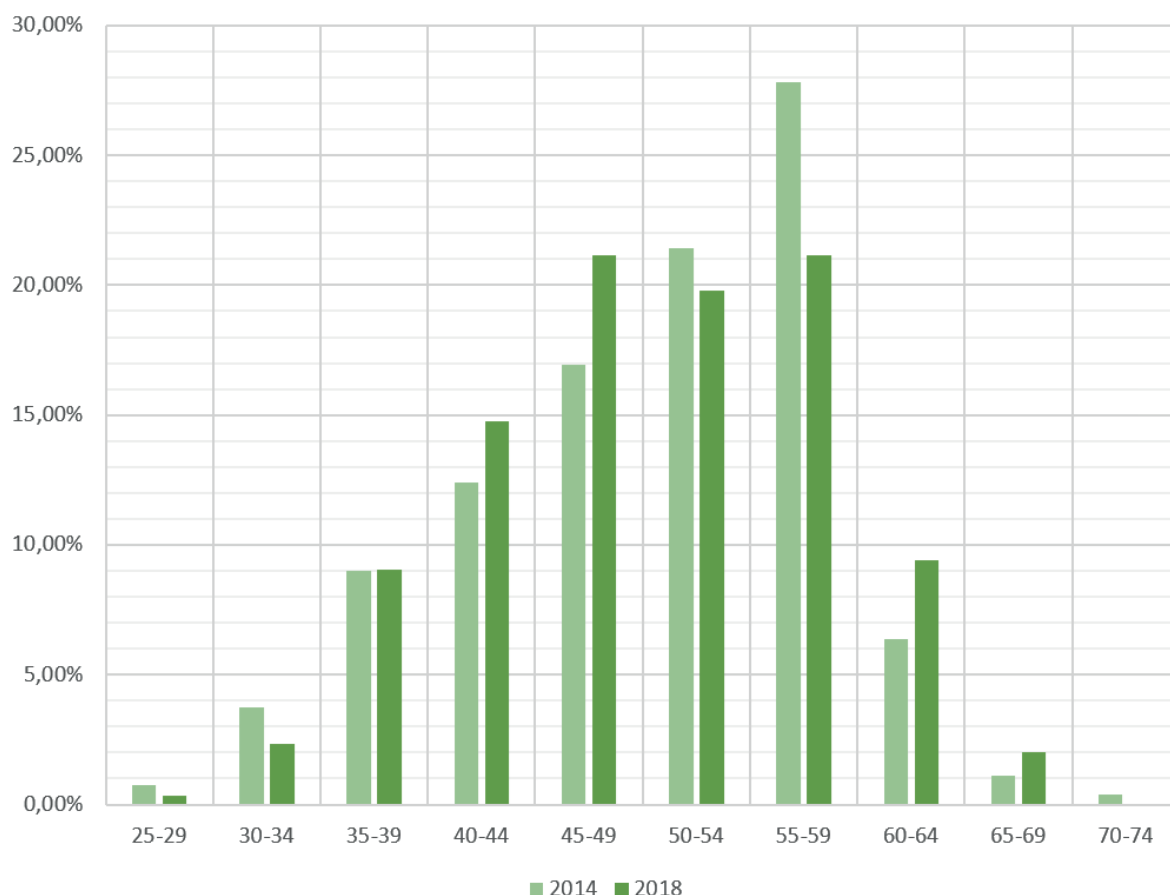
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 19 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju wieku- wybory 2014 i 2018

wiek w latach	2014	2018
25-29	2	1
30-34	10	7
35-39	24	27
40-44	33	44
45-49	45	63
50-54	57	59
55-59	74	63
60-64	17	28
65-69	3	6
70-74	1	0
suma	266	298

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 16 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju wieku– wybory 2014 i 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Wśród wygranych w wyborach 2018, którzy nie przekroczyli 35 roku życia dominują mężczyźni (n = 133, 6,1%). W tej grupie znalazło się jedynie 8 kobiet (2,7%). W przeciwieństwie do mężczyzn, żadna z kandydatek ubiegających się o urząd prezydenta miasta, nie zdobyła mandatu. Porównanie wyników kobiet w wieku do 35 lat w wybo-

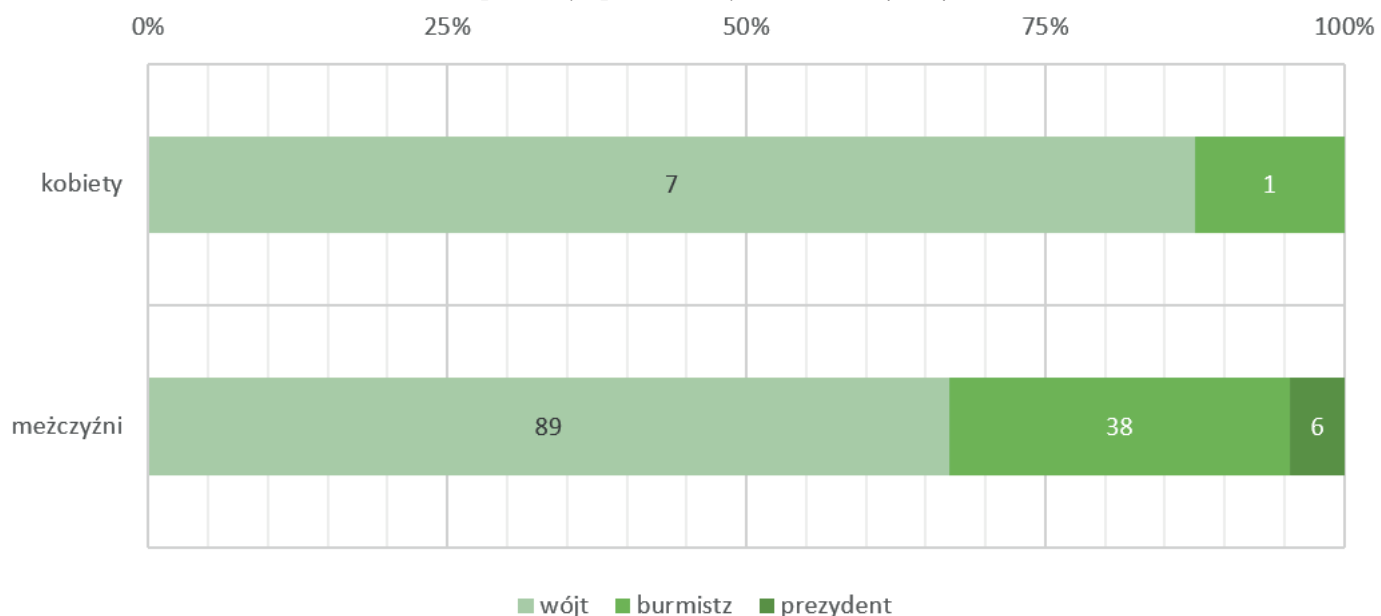
rach 2014 i 2018 wskazuje na zdecydowany spadek udziału kandydatek, które uzyskały mandaty. O ile w 2014 stanowiły one 4,5% ogółu kobiet (12 z 266), to w ostatnich wyborach odsetek ten wyniósł jedynie 2,7% (8 z 298).

Tabela 20 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018

Rodzaj urzędu	Kobiety	Mężczyźni
wójt	7	89
burmistrz	1	38
prezydent	0	6
suma	8	133

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 17 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu- wybory 2018

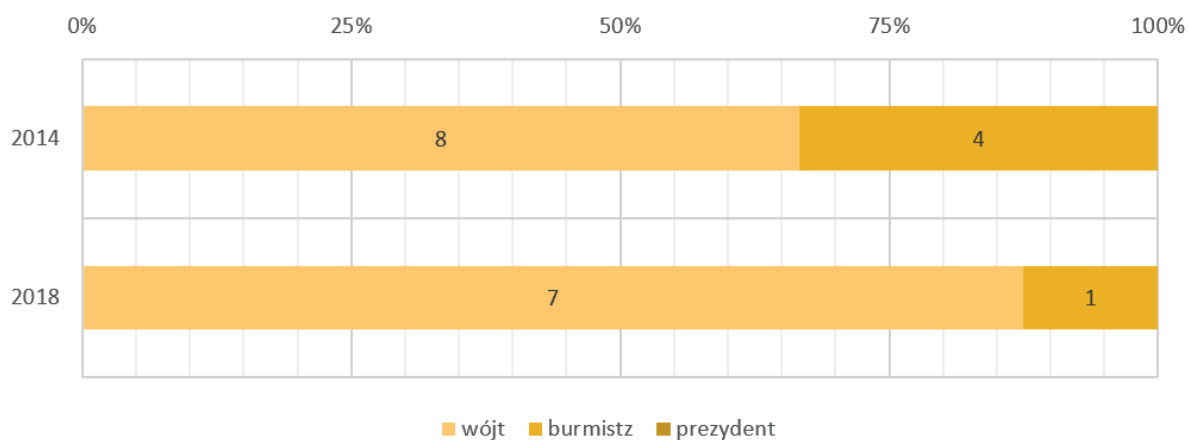
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Tabela 21 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta przed 35 rokiem życia- wybory 2014 i 2018

Rodzaj urzędu	2014	2018
wójt	8	7
burmistrz	4	1
prezydent	0	0
suma	12	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Rysunek 18 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta przed 35 rokiem życia- wybory 2014 i 2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

4. Wnioski

Liczba kandydatów startujących w wyborach na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w roku 2018 (n = 6 958) zmniejszyła się w stosunku do roku 2014 (n = 8 029) o 1 071 osób, co stanowi spadek o 13,3%. Niezależnie od zmniejszenia się ogólnej liczby kandydatów, udział kobiet w wyścigu wyborczym wzrósł z 16,7% (n = 1 312) do 18,3% (n = 1 276). Średni wiek kandydatów w obu wydarzeniach wyborczych oscylował wokół 49 lat, przy czym w przypadku kandydatek był nieznacznie niższy (nieco ponad 48 lat). W przekroju poziomym wykształcenia, zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet dominowały osoby legitymujące się dyplomem uczelni wyższej. Przeciętnie rzecz biorąc, kan-

dydatki w obu wyborach legitymowały się wykształceniem wyższym, niż startujący w wyborach mężczyźni. Różnica ta umocniła się w wyborach z 2018 roku. W obu analizowanych wyborach odsetek kandydatów którzy zdobyli mandaty wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast był wyższy w przypadku mężczyzn w odniesieniu do każdego z rodzajów urzędu. Zależność ta jest szczególnie widoczna w grupie kandydatów do 35 roku życia. W 2014 roku dwanaście kandydatek z tego przedziału wiekowego zdobyło mandaty, z czego osiem wójta, a cztery burmistrza. Z kolei w wyborach przeprowadzonych w roku 2016, mandaty zdobyło osiem kandydatek, w tym siedem mandat wójta, a jedna – burmistrza. Żadna z kandydatek w wieku do 35 lat nie uzyskała mandatu prezydenta miasta.

5. Spis tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2014	3
Tabela 2 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomym wykształcenia – wybory 2014	4
Tabela 3 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku – wybory 2014	5
Tabela 4 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2014	6
Tabela 5 Odsetek osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014	7
Tabela 6 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia– wybory 2014	7
Tabela 7 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2014	8
Tabela 8 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014	9
Tabela 9 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2018	11
Tabela 10 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomym wykształcenia – wybory 2018	11
Tabela 11 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku - wybory 2018	11
Tabela 12 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018	12
Tabela 13 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014 i 2018	13
Tabela 14 Odsetek osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018	14
Tabela 15 Odsetek kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014 i 2018	14
Tabela 16 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia– wybory 2018	14
Tabela 17 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomu wykształcenia– wybory 2014 i 2018.....	15
Tabela 18 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2018	16
Tabela 19 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2014 i 2018.....	17

Tabela 20 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018	18
Tabela 21 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta przed 35 rokiem życia– wybory 2014 i 2018	19

Spis rysunków

Rysunek 1 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2014	4
Rysunek 2 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomym wykształcenia – wybory 2014	4
Rysunek 3 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku – wybory 2014	5
Rysunek 4 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014	6
Rysunek 5 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomym wykształcenia– wybory 2014	7
Rysunek 6 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2014	8
Rysunek 7 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014	9
Rysunek 8 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu – wybory 2018	10
Rysunek 9 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomym wykształcenia – wybory 2018	11
Rysunek 10 Rozkład liczby kandydatów na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku - wybory 2018	12
Rysunek 11 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018	13
Rysunek 12 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2014 i 2018	13
Rysunek 13 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomym wykształcenia– wybory 2018	15
Rysunek 14 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i poziomym wykształcenia– wybory 2014 i 2018	16
Rysunek 15 Rozkład liczby osób, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2018	17
Rysunek 16 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i wieku– wybory 2014 i 2018	18
Rysunek 17 Rozkład liczby osób w wieku do 35 lat, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta w przekroju płci i rodzaju urzędu– wybory 2018	19
Rysunek 18 Rozkład liczby kandydatek, które uzyskały mandat na urząd wójta, burmistrza lub prezydenta miasta przed 35 rokiem życia– wybory 2014 i 2018	19

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego powstał w 2015 r.
Jest państwową jednostką budżetową podległą MSWiA.
Działa na rzecz dalszej profesjonalizacji samorządu terytorialnego i administracji publicznej.

Badania i Raporty NIST, ul. Zielona 18, Łódź 90-601
Sekretariat tel. +48 42 633 10 70
e-mail: sekretariat@nist.gov.pl